

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 29.3.2007
COM(2007) 61 окончателен/2

Corrigendum

Ce document annule et remplace le COM(2007)61 du 21.2.2007

Concerne les versions BG et RO.

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Съгласувана рамка от показатели и модели за сравнение относно наблюдението на напредъка при изпълнението на целите от Лисабон в областта на образованието и обучението

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Съгласувана рамка от показатели и модели за сравнение относно наблюдението на напредъка при изпълнението на целите от Лисабон в областта на образованието и обучението

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Политиките в областта на образованието и обучението съставляват важна част от Лисабонската стратегия на ЕС. Държавните и правителствените ръководители поискаха „не само радикална трансформация на европейската икономика, но и амбициозна програма [...] за модернизиране на системата за социално благополучие и на образователната система”.¹ През 2002 г. те поставиха за цел превръщането на „[европейската] система за образование и обучение в световна мярка за стандарт до 2010 г.”²

Като принос към Лисабонската стратегия, министрите на образованието приеха общи цели за подобряване на системите за образование и обучение, както и работна програма за постигането на тези цели, известна като Програма за образование и обучение до 2010 г.³ Тя се изпълнява чрез метод на отворена координация, като показателите и моделите за сравнение играят важна роля за проследяване и осигуряване на съдействие при обмена на опит и добри практики.

Така бе създаден цялостен набор от показатели и модели за сравнение⁴, който се подобрява непрекъснато като база за изготвяне на годишните доклади за напредъка⁵ и на докладите на Съвместния комитет/Съвета от пролетната среща на Европейските съвети.⁶ Този набор от показатели допълва структурните показатели⁷, проследяващи напредъка в изпълнението на общите цели от Лисабон.

През май 2005⁸ г. Съветът отправи следното искане към Комисията с покана да представи отчет до края на 2006 г.:

- „[Да се] направи оценка на осъществения напредък при създаването на съгласувана рамка от показатели и модели за сравнение за наблюдение на изпълнението на целите от Лисабон в областта на образованието и обучението, като включително се преразгледа и дали съществуващите показатели за наблюдение на напредъка са подходящи.“ (op.cit)

---

1 Заключение от Председателството, Лисабон, параграф 2.
2 Заключение от Председателството, Барселона, параграф 43.
3 Съвместен междинен доклад на Съвета и на Комисията „Образование и обучение 2010: успехът на Лисабонската стратегия зависи от спешни реформи (2004 г.).
4 Заключение на Съвета от 7 май 2003 г.
5 Последното издание е публикувано през май 2006 г., SEC(2006 г.) 639.
6 Виж 2006 Съвместен междинен доклад на Съвета/Комисията относно изпълнението на работна програма „Образование и професионално обучение 2010“. ОВ С79/1 - 1/4/2006 г.
7 SEC(2004 г.)1285-2.
8 Заключение на Съвета от 24 май 2005 г. относно новите показатели в образованието и обучението (2005/С 141/04).

Комисията бе поканена също така да представи и доклад за създаването на нови показатели в области като например въздействието на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) върху преподаването и усвояването на знания, въздействието на пазара на труда върху мобилността и социалния произход на обучаващите се в третата образователна степен.

Настоящото съобщение предлага рамка от показатели и модели за сравнение за наблюдение на изпълнението на целите от Лисабон в областта на образованието и обучението, която е съгласувана и за пръв път отразява пълно по-подробните цели, включени в „Образование и обучение до 2010 г.“ (раздел 2). Съобщението обхваща и целите, свързани със сближаването на структурите на висшето образование в рамките на „Болонския процес“ и „Копенхагенския процес“ за обучение. То очертава статистическа инфраструктура, от която могат да бъдат извлечени показателите (раздел 3). Съобщението също така приканва Съвета да приеме рамката като основа за осигуряване на стратегически насоки и направление на стратегията за образование и обучение до 2010 г. (раздел 4).

2. РАМКА ОТ ПОКАЗАТЕЛИ И МОДЕЛИ ЗА СРАВНЕНИЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА НАПРЕДЪКА ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ ОТ ЛИСАБОН.

Показателите и моделите за сравнение са ключови елементи в разработването на политика, основана на факти, а наблюдението на напредъка е от основна важност за Лисабонския процес .

- статистическо аргументиране на ключовите послания на политиката;
- анализ на напредъка в изпълнението на целите от Лисабон както на равнището на Общността, така и на национално равнище;
- посочване на примери за добро изпълнение, които биха могли да бъдат предмет на партньорска проверка и обмен ;
- сравняване на постиженията на ЕС с тези на трети страни, например САЩ и Япония.

Настоящата рамка от 29 показателя (приложени по-долу) и 5 модела за сравнение послужи за наблюдението на напредъка по тринадесет подробно изложени цели за периода 2004 – 2006 г. Въпреки това в рамката непрекъснато се извършват промени както за да се подобри нейното качество, така и за да се отрази развитието на стратегията.

Сега е налице необходимост да бъде създадена нова рамка, която да отрази цялостно политическите приоритети на стратегията „Образование и обучение до 2010 г.“ в нейното развитие. Предлага се в бъдеще показателите и моделите за сравнение да се организират чрез отнасянето им към осемте ключови области на политиката, посочени в стратегията. Тези области са:

2.1. Подобряване на обективността в образованието и обучението;

2.2. Стимулиране на ефективността на образованието и обучението;

- 2.3. Превръщане на ученето през целия живот в реалност;
- 2.4. Ключови умения и знания на младите хора;
- 2.5. Модернизиране на училищното образование;
- 2.6. Модернизиране на професионалното образование и обучение („Копенхагенският процес“);
- 2.7. Модернизиране на висшето образование („Болонският процес“);
- 2.8. Конкуренетоспособност на пазара на труда

Тази нова рамка ще бъде изградена с по-концентриран набор от 20 основни показателя и индикативни области (виж таблицата в края на раздела) подкрепени, както и преди, с допълнителни контекстуални показатели, където е необходимо. Това означава, че в сравнение с миналото, в бъдеще ключовите показатели ще действат на по-високо ниво на обобщаване. Въпреки това благодарение на въвеждането на контекстуални показатели, в сравнение със съществуващата рамка при оценяването на напредъка няма да бъде допусната значителна загуба на детайли. Предложението е основано на работата, извършена от Европейската информационна мрежа в областта на образованието Eurydice, Европейския център за развитие на професионалното обучение Cedefop и Центъра за изследване на ученето през целия живот CRELL към Съвместния научноизследователски център в гр. Испра⁹, както и на съветите на постоянната група по индикаторите и условните критерии.

2.1. Подобряване на обективността в образованието и професионалното обучение.

Въпросът за необходимостта да се осигури обективност и ефективност на европейската система за образование и обучение, бе отново повдигнат на пролетното среща на Европейския съвет от 2006 г.¹⁰ Както бе подчертано в съобщението относно ефективността и обективността/справедливостта, да се проучи обективността в образованието и обучението означава да се анализира степента, до която „лицата могат да се възползват пълноценно от образованието и обучението по отношение на възможностите, достъпа, обслужването и резултатите.“¹¹ Съветът прие условен критерий за рано напусналите училищата, с което потвърди основното значение на измерението „обективност“ за ефикасното участие в процеса на учене през целия живот и участие в условията на все по-засилена конкуренция в съвременните общества. Освен това конкретни области като стимулирането на равенството между половете, приобщаването на етническите малцинства, включването на лицата в неравностойно положение, намаляването на регионалните различия и други трябва да бъдат наблюдавани.

---

9 Център за изследване на учението през целия живот – на база на показатели и модели за сравнение (Испра, Съвместен научноизследователски център).

10 Европейски съвет 23–24 март 2006 г., Заклучения на Председателството, параграф 23.

11 Съобщение от Комисията до Съвета и до Европейския парламент. Ефективност и обективност на европейските образователни системи и системи за обучение. Com (2006 г.) 481.

За наблюдението на напредъка ще се използват основните показатели участие в предучилищното образование (1)¹², образование за хора със специални нужди (2) и ранно напускане на училище (3). Допълнително към това, измерението „справедливост/обективност“ ще бъде анализирано чрез разпределяне на данните по пол, възраст и социално-икономически произход на обучаващите се. Ще бъде използван сложен показател за стратифициране на системите за образование и обучение (13) основан на качествените данни от Eurydice, за да се анализира въздействието на структурата и институционалната диференциация на системите за образование и обучение.¹³ Ще започне работата по създаването на сложен показател по отношение на обективността. Основните показатели за тази област на политиката са 1, 2, 3 и 13.

2.2. Стимулиране на ефективност на образованието и обучението.

Значението на възможно най-пълноценното използване на ресурсите бе посочено в съобщението относно ефикасното инвестиране в образованието и обучението (2003 г.)¹⁴, Междинния съвместен отчет (2006 г.)¹⁵ и заключенията на Съвета от март 2006 г.¹⁶ Наскоро съобщението „Ефективност и обективност в европейските системи за образование и обучение“¹⁷ показва, че подобряването на ефективността не трябва да влияе негативно на обективността в образователните системи и че подобряването на ефективността и справедливостта/обективността могат да вървят ръка за ръка.

Глобалният показател за инвестиране в образованието и обучението (19) запазва значението си. Ще бъде обърнато специално внимание на частните и обществени инвестиции и на инвестициите във висшето образование, което е относително по-слабо финансирано в сравнение със световните конкуренти.

Въпреки това инвестиционните показатели сами по себе си не покриват ефективността на инвестициите, които са свързани със съотношението вложения/резултати. В сътрудничество с CRELL ще започне разработване на методология и концепция, с цел да се създадат сложни показатели за ефективността на инвестициите. Основният показател за тази област на политиката е 19.

2.3. Превръщане на ученето през целия живот в реалност.

Ученето през целия живот е решаващо не само за конкурентоспособността, намирането на работа и икономическото благосъстояние, но и за социалното включване, активното гражданско общество и личностното удовлетворение на хората, живеещи и работещи в условия на икономика, основана на знанието.¹⁸

---

12 Виж таблицата в края на раздел 2.

13 EURYDICE, Ключови данни за образованието в Европа.

14 Com (2002 г.) 779 окончателно, от 10 януари 2003 г.

15 Модернизирането на образованието и обучението в Европа: жизненоважен принос за благополучието и социалното сближаване в Европа, Официален вестник С 79/1 от 1 април 2006 г.

16 Европейски съвет от Брюксел 23–24 март 2006 г., Заключения на Председателството, http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/89013.pdf

17 Пак там. COM (2006 г.) 481.

18 Заключения на Председателството, Лисабон, 23–24 март 2000 г.

Участието в процеса на образование и обучение се осъществява в различни среда и чрез разнообразни средства, включително ИКТ. Завършената горна степен на средно образование се приема за незаменима за професионалната кариера и пълноценното участие в ученето през целия живот. Съветът прие като модел за сравнение до 2010 г. най-малко 85 % от младите хора да са завършили горната степен на средното образование. Значението за опресняването и усъвършенстването на уменията на възрастните също бе подчертано от Съвета чрез приемане на модел за сравнение до 2010 г.¹⁹ 12,5 % от възрастното население да бъде включено в процеса на учене през целия живот.

Наблюдението на напредъка по превръщането на идеята за ученето през целия живот в реалност ще бъде обхванато от основните показатели за *участие на възрастните в процеса на учене през целия живот (16)* и за *умения на възрастните (17)*, които ще позволят да се направи анализ на нивата на достъп и участие, както и на нивата на умения на различните възрастови групи от населението. Показателят *процент на младите хора, завършили горната степен на средното образование (9)*, ще следи европейския модел за сравнение и доколко младите хора са подготвени за участие в процеса на учене през целия живот. Основните показатели за тази област на политиката са 9, 16 и 17.

2.4. Ключови умения на младите хора.²⁰

През 2000 г. Европейският съвет от Лисабон заключи, че европейската рамка трябва да определи новите основни умения като ключова мярка за отговора на Европа по отношение на глобализацията и преминаването към икономики, основани на знанието. Европейският съвет от Барселона²¹ изтъкна отново необходимостта от по-добро овладяване на основни умения. През 2002 г. Съветът прие Резолюция за ученето през целия живот²² и „новите основни умения”. Комисията прие препоръка относно ключовите умения за учене през целия живот²³, в която се посочват осем умения, като най-важни за живота и работата в обществото, основано на знанието.²⁴

Като призна значението на придобиването на основни умения, Съветът прие конкретен модел за сравнение за тази област, а именно да се намали с най-малко 20 % процентът на 15-годишните ученици в Европейския съюз, изоставащи в четивната грамотност спрямо 2000 г.

---

19 Заключение на Съвета от 5–6 май 2003 г. относно Референтни нива на средните европейски постижения в образованието и обучението (модел за сравнение). (2003/C 134/02).http://europa.eu.int/eur-lex/prj/en/oj/dat/2003/c_134/c_13420030607en00030004.pdf

20 Под ключови умения тук се разбират уменията, необходими на всички лица за професионално удовлетворение и развитие, активно гражданство, социално включване и трудова заетост.

21 Заключение на Председателството, Барселона 15–16 март 2002 г., http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/71025.pdf

22 Резолюция на Съвета от 27 юни 2002 г. относно ученето през целия живот ., Официален вестник C163/01 от 9.7.2002 г.

23 Предложение за препоръка от Европейския парламент и Съвета относно ключовите учения за учене през целия живот; COM(2005 г.) 548 окончателно, от 10. 11.2005 г.

24 Общуване на майчин език, общуване на чужди езици, умения по математика и основни умения по точни науки и технологии, умения за работа с числа, умения за учене, междуличностни, межкултурни и социални умения, граждански умения, предприемачески умения и културна изява.

Основните показатели обхващат следните ключови умения: *четивна и математическа грамотност и грамотност по точни науки (4), езикови умения (5), ИКТ умения (6), граждански умения (7) и усвояване на умения за учене (8)*. Основни показатели за тази област на политиката са 4, 5, 6, 7 и 8.

2.5. Модернизиране на училищното образование.

Заклученията от Лисабон определиха учебните програми²⁵ и организационните въпроси²⁶ като ключови проблеми, които трябва да бъдат разгледани в рамките на Лисабонската стратегия. Съветът изрази мнение, че инструменти като самооценката на училищата са важни, и подчерта необходимостта от оказване на съдействие за обучението в областта на управлението и използването на тези инструменти.²⁷

Подобряването на качеството на първоначалното образование на учителите и гарантирането на участието на всички практикуващи учители в непрекъснатото професионално развитие бяха посочени като ключови фактори за осигуряване на качествено училищно образование.²⁸

Наблюдението на напредъка в тази област ще бъде обхванато от ключовите показатели за *ранно напускане на училище (3), училищно управление (10), училищата като многопрофилни центрове за учене по места (11) и професионалното развитие на учителите и инструкторите (12)*. Информацията относно организационните структури на училищното образование ще бъде предоставена от Eurymice.²⁹ Основни показатели за тази област на политиката са 3, 10, 11 и 12.

2.6. Модернизиране на професионалното образование и обучението.

„Копенхагенският процес“³⁰ за по-добро сътрудничество в професионалното образование и обучението предполага, че реформата и инвестициите трябва да бъдат съсредоточени (наред с останалото) върху: подобряването на образа и привлекателността на професионалното поприще с практическа насоченост, повишаване на участието в курсове за професионално обучение и подобряване на качеството и гъвкавостта на първоначалното професионално образование и обучение.

---

25 Европейската рамка трябва да определи новите основни умения, получавани в процеса на учене през целия живот – Заклучения на Председателството (Лисабон 2000 г.).

26 Училищата и квалификационните центрове, всички с интернет връзка, трябва да се развият в многопрофилни центрове за учене, достъпни за всички. Заклучения на Председателството, Лисабон (2000 г.).

27 Препоръка от Европейския парламент и Съвета от 12 февруари 2001 г. относно европейското сътрудничество за оценка на качеството на училищното образование. (Официален вестник L 60 от 01.03.2001 г.).

28 Виж Общи европейски принципи за квалификация и умения на учителите: http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/principles_en.pdf

29 Виж например Ключови данни за образованието в Европа 2005 г.

30 Европейска комисия: Изпълнение на целите от Лисабон – приносът на професионалното образование и обучение. Окончателен доклад на Европейската комисия 1-11-04 [.http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/studies/maastricht_en.pdf](http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/studies/maastricht_en.pdf)

Наблюдението на напредъка в тази област ще бъде обхванато от основния показател за *процент на младите хора, завършили горната степен на средното образование (9)* (групирани по професионални потоци). Точката, в които първоначалното професионално образование и обучение са достъпни в рамките на структурата на образованието и професионалната квалификация ще бъдат анализирани чрез показателя за *стратифициране на системите за образование и професионално обучение (13)*. Контекстуалният показател за участие в непрекъснатото професионално образование и обучение ще позволи да се анализира ролята на предприятията по отношение на участието на техните служители в непрекъснатото професионално обучение и неговото финансиране. Основни показатели за тази област на политиката са 9 и 13.

2.7. Модернизиране на висшето образование.

Модернизирането на висшето образование е решаващо за целта на ЕС да се превърне в конкурентоспособна икономика, основана на знанието.³¹

Комисията подчертава, че секторът на висшето образование в Европа е относително по-слабо финансиран в сравнение с нашите конкуренти в световен план.³² Като се има предвид важната роля на университетите в европейската научноизследователска работа, целта на ЕС 3 % от БВП да бъдат инвестирани в научноизследователски и развойни дейности до 2010 г., би донесла по-активно инвестиране в научните изследвания, осъществявани в университетите.³³ Комисията предлага също така и модел за сравнение до 2015 г. най-малко 2 % от БВП (включващи както обществено, така и частно финансиране) да бъдат отделени за един модернизиран сектор на висшето образование.

Според европейския модел за сравнение, определен от Съвета, до 2010 г. броят на завършилите математика, точни науки и технологии трябва да се увеличи с 15 %.

„Болонският процес“ играе важна роля. Целта на „Болонския процес“ е създаването на европейско пространство на висшето образование (цел, поставена за 2010 г.), в което мобилността на студентите и университетските работници с високи образователни нива ще бъде улеснена благодарение на общата структура на образователните степени бакалавър – магистър – доктор на науките.

Наблюдението на напредъка в тази област ще се осъществява чрез основните показатели за завършилите висше образование (14), транснационалната мобилност на студентите (15) и инвестиране в образованието и обучението (19). Основни индикатори за тази област на политиката са 14, 15 и 19.

---

31 Неофициален Европейски съвет в Хамптън корт (октомври 2005 г.); Съобщение „Европейските ценности в глобализирания свят – принос на Комисията към октомврийската среща на държавните и правителствени ръководители”, COM (2005 г.) 525.

32 Мобилизация на умствената енергия на Европа: да се даде възможност на университетите да дават своя пълен принос към Лисабонската стратегия, COM (2005 г.) 152.

33 Виж „Повече научноизследователска дейност и иновации – инвестиция в растежа и трудовата заетост: един общ подход“, COM (2005 г.) 488 от 12 октомври 2005 г. Част от инвестициите за научноизследователска дейност и развитие се отделят за общи инвестиции в институциите за висши образование.

2.8. Конкуренетоспособност на пазара на труда

Увеличаването на заетостта е един от най-важните критерии за успеха на Лисабонската стратегия.³⁴ Европейските съвети последователно определиха конкретни цели по отношение на нивата на общата заетост, степента на заетост на възрастните работници и степента на заетост на жените.³⁵ Значението на трудовата заетост бе подкрепена от възобновяването на стратегията³⁶ Образователното ниво и ключови умения, включващи предприемаческите умения, като основните фактори за конкурентоспособността на хората на пазара на труда и способността за приспособяване през целия живот³⁷. Ключов показател за наблюдение на напредъка в областта на конкурентоспособността на пазара на труда ще бъдат *образователните постижения на населението (18)* и *уменията на възрастните (17)*. Тези показатели ще бъдат анализирани заедно със *завръщане към образованието и обучението (20)*. Предвиждат се и още данни за навлизането на младите хора на пазара на труда³⁸. Ще бъде започната работа върху създаването на сложен показател. Основни показатели за тази област на политиката са 17, 18 и 20.

2.9. Заключение

Горният раздел на съобщението води до определянето на 20 основни показателя, съответстващи на набелязаните политически приоритети в стратегията „Образование и обучение 2010“. Съветът се приканва да приеме тези 20 показателя, за да осигури стратегически насоки и направление на стратегията.

---

34 Заключение на Председателството, Лисабон (2000 г.).

35 Виж например Заключение на Председателството, Лисабон (2000 г.)

36 Заключение на Председателството, Брюксел (2006 г.).

37 Европейското висше образование в световна перспектива SEC(2005 г.) 518.

38 Ad hoc модул на проучване на работната сила през 2009 г.

20 основни показателя за наблюдение на напредъка при изпълнението на целите от Лисабон за образование и обучение

<p>1) Участие в предучилищното образование</p> <p>2) Образование за специални нужди</p> <p>3) Ранно напускане на училище</p> <p>4) Четивна и математическа грамотност и грамотност по точни науки</p> <p>5) Езикови умения</p> <p>6) ИКТ умения</p> <p>7) Граждански умения</p> <p>8) Усвояване на умения за учене</p> <p>9) Процент на младите хора, завършили горната степен на средното образование</p> <p>10) Управление на училищата</p> <p>11) Училищата като многопрофилни учебни местни центрове</p>	<p>12) Професионално развитие на учители и инструктори</p> <p>13) Стратифициране на системите за образование и обучение</p> <p>14) Завършили висше образование</p> <p>15) Транснационална мобилност на студентите</p> <p>16) Участие на възрастните в процеса на учене през целия живот</p> <p>17) Умения на възрастните</p> <p>18) Образователни постижения на населението</p> <p>19) Инвестиции в образованието и обучението</p> <p>20) Завръщане към образованието и обучението</p>
---	---

Девет основни показателя (1), (3), (4), (9), (14), (15), (16), (18) и (19) са вече налице и се използват, за да се проследи изпълнението на целите от Лисабон в областта на образованието и обучението. Останалите 11 основни показателя се отнасят до области, в които процесът на разработване все още тече. В резултат на това съгласуваната рамка от показатели е все още в процес на изграждане. Този инструмент се допълва от следните пет европейски модели за сравнение за 2010 г., приети от Съвета, които ще продължат да бъдат важни инструменти за наблюдението на напредъка по изпълнението на целите от Лисабон в областта на образованието и обучението.³⁹ Някои от тези модели за сравнение играят важната роля на цели в рамките на стратегията на ЕС за заетостта.

³⁹ Пак там. Заключение на Съвета (2003 г.). Показателите за подкрепа на тези пет условни критерия са включени в съгласувания инструмент от 20 индикатора, посочени в Съобщението.

- 1) **Не повече от 10 % рано напуснали училище**
- 2) **Намаляване с най-малко 20 % дела на учениците с ниски постижения в четивната грамотност**
- 3) **Най-малко 85 % от младите хора следва да завършват горната степен на средно образование**
- 4) **Увеличаване с най-малко 15 % на броя на завършилите математика, точни науки и технологии и едновременно намаляване на неравновесието между половете**
- 5) **Участие на 12,5 % от възрастното население в процеса на учение през целия живот**

3. ИНФОРМАЦИОННИ ИЗТОЧНИЦИ В ПОДКРЕПА НА СЪГЛАСУВАНАТА РАМКА ОТ ПОКАЗАТЕЛИ И МОДЕЛИ ЗА СРАВНЕНИЕ

Данните в подкрепа на горепосочената рамка от показатели и модели за сравнение са взети от Европейската статистическа система (ЕСС) (раздел 3.1) и по искане на Съвета, от нови предстоящи проучвания, както и от други международни проучвания, в които са взети предвид необходимостта от данни за Европа (раздел 3.2).

ЕСС се придържа към Кодекса за дейността на европейската статистика, каквато е препоръката на Комисията относно независимостта, последователността и отчетността на националните и статистически органи на Общността.⁴⁰ Желателно е всички данни, използвани в съгласуваната рамка, да съответстват на условията, изложени в кодекса.

3.1. Показатели, основани на данните, предоставени от Европейската статистическа система (ЕСС)

Статистическата инфраструктура, необходима за изготвянето на данни в рамките на ЕСС, представлява комбинация от няколко информационни източника (проучвания и данни, събрани по административен път) и общи инструменти и методологии (наръчници, класификации, регистри, определения, концепции и други). Подходящите национални инфраструктури, които са в състояние да предоставят хармонизирани данни, са от основна важност за гарантиране на сравнимостта, тъй като изготвянето на статистически данни, валидни за ЕС, се основава на националните статистически системи.

На равнището на ЕС съществуват редица конкретни източници, които предоставят информация за образованието и обучението и които могат да бъдат разделени на две групи.

---

⁴⁰ Com (2005 г.)217 Кодексът за дейността на европейската статистика се основава на 15 принципа. Държавните и статистически органи в ЕС се ангажират със спазването на принципите, определени в кодекса, включващи институционалната среда, статистическите процеси и резултати.

На първо място о ЮНЕСКО/ОИСР/Евростат (УОЕ) организират ежегодно събиране на данни, свързани с официалните образователни системи в държавите-членки (записвания, завършили, персонал, средства, отделени за образование и др.), петгодишното проучване на непрекъснатото професионално обучение (НПО), в рамките на което събира информация за обучението на ниво предприятие, и петгодишното проучване на образованието на възрастните (ОВ), което предоставя информация относно моделите за учене на възрастните (проучване на домакинствата), като групата обхваща следните показва от рамката: *участие в предучилищното образование (1), ИКТ умения (6), завършили висше образование (14), транснационална мобилност на студентите(15), участието на възрастните в обучението през целия живот (16) и инвестиции в образование и професионално обучение (19).*

На второ място тези конкретни проучвания се допълват от информация, получена от общи източници, като например проучване на работната сила (LFS) и проучване на доходите и условията на живот в ЕС (SILC – предстоящо). Такива проучвания предоставят информация за образованието и квалификацията, която може да бъде обвързана със социално-икономически променливи. Освен това в рамките на ad-hoc модулите, свързани с проучванията, се изследва информация свързана с образованието, но на по-неравномерни интервали от време. Други конкретни източници (проучванията на домакинствата и предприятията чрез информационно комуникационни технологии) предоставят данни по специализирани теми или като базова информация. Тези източници осигуряват данни за показателите: *ранно напускащи училище (3), ИКТ умения (6), процент на младите хора, завършили горната степен на средното образование (9), участие на възрастните в процеса на учене през целия живот (16), образователни постижения на населението (18) и за връщане към образование и професионално обучение (20).* Възможността за събиране на данни относно образование за хора със специални нужди (2) ще бъде проучена .

Освен това източниците на ЕСС предоставят голям брой показатели, които описват образователните системи по отношение на вложенията, процеса, изходния продукт и резултата. Тези контекстуални показатели дават по-подробна и пълна картина на представянето на съответната държава и се използват за повишаване на качеството на анализа. Те се публикуват редовно от Евростат.

Евростат и ЕСС имат постоянния ангажимент да поддържат качеството на статистическите , особено чрез посочване и очертаване на областите, където е необходимо да се работи още, с цел подобряване. В момента събирането на данни чрез УОЕ е подложено на преразглеждане, като резултатът ще бъде многогодишно планиране, с цел да се внесат подобрения.

Комисията предложи да бъде изготвен регламент⁴¹, чрез който да се гарантира осигуряването и качеството на данните, използвани за изготвянето на статистическа информация относно образованието и учене през целия живот. Този рамков регламент установява областите, които трябва да бъдат включени , изискванията относно качеството, както и някои мерки за изпълнение. Веднага след приемането на

---

41 Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно произвеждането и развитието на статистически данни за образованието и ученето през целия живот – COM(2005 г.) 625.

регламента Комисията възнамерява да въведе актове за изпълнение, обхващащи събирането на данните чрез UOE и образованието на възрастните (ОВ).

Налице е бързо нарастващ интерес към получаването на национално ниво на международно сравними данни. Поради тази причина редица държави разработват статистически инфраструктури под формата на системи за регистрация и/или отразяващи определен период от време/група инструменти за проучване, така че да са в състояние да предоставят по-добра информация на ниво училище и ученици за продължителен период от време.

Тези разработки се следват на европейско ниво като крайната цел е информацията, постъпваща от тези национални системи, да е използвана на единно ниво. По отношение на учениците, тези разработки ще позволят по-добро проследяване на развитието на учениците, а на ниво учебно заведение (включително училища, университети и др.) ще подобрят възможностите за създаване на надеждни представителни рамки и ще служат като източници на определена основна информация относно училищните системи, която ще може да се използва на единно европейско ниво. Тези инициативи в ЕСС трябва да се насърчават от Комисията в контекста на индикаторите *управление на училищата (10)*, *училищата като многопрофилни центрове за учене по места (11)*, *професионално развитие на учители и инструктори (12)* и *стратифициране на системите за образование и професионално обучение (13)*.

3.2. Показатели, основаващи се на данни, изготвени извън Европейската статистическа система

ЕСС не може да осигури статистическа инфраструктура за всички показатели, посочени в заключенията на Съвета от 24 май 2005 г., както и за рамката от показатели и модели за сравнение, представени в настоящето съобщение.⁴²

Контекстуални данни и показатели, поддържащи рамката, представена в настоящето съобщение, се изготвят от Eurydice⁴³ и Cedefop. Тези данни се изготвят в сътрудничество с Евростат.

Чрез проучване по PISA⁴⁴ ОИСП създава показатели за *четивна и математическа грамотност и познания в областта на точните науки (4)* и координира работата по разработването на редица нови показатели (виж по-долу).

В момента Комисията подготвя конкретни проучвания в две ясно определени области: *чуждоезикови умения и усвояване на умения за учене* на младите хора. И за двата случая Съветът поиска да му бъдат представени предложения за подробно проучване.⁴⁵

---

42 ОВ (2005/С 141/04) 10.6. 2005 г.

43 Европейското звено на Eurydice и мрежата на националните звена на Eurydice.

44 Програма за международно оценяване на учениците.

45 Op.cit., Заключение на Съвета (май 2005 г.).

- В областта на **езиковите умения (5)** Комисията предложи способности за разработване на инструменти, които да служат за осигуряване на информация за Европейския показател за езикова компетентност.⁴⁶ На базата на настоящото съобщение и заключенията на Съвета (май 2006 г.)⁴⁷ Комисията създаде Консултативен съвет от национални представители.
- В областта на **усвояване на умения за учене (8)** „Европейската мрежа на създателите на политиката за оценяване на образователните системи“ извърши оценка на приложимостта на изпълнението на съществуващите методологии чрез пилотно проучване, проведено в няколко страни. На Комисията бе представена препоръка за разработване на инструмент за проучване. Очаква се през 2007 г. Комисията да създаде подходящите структури за управление на разработката на инструмента за проучване, както и на пилотен проект.

Както бе поискано в Заключенията на Съвета от май 2005 г., Комисията постигна договарености за сътрудничество с международни организации в редица области.

- В областта на **професионалното развитие на учителите (12)**, Комисията осъществява сътрудничество с ОИСР, която в момента подготвя проучване за учителите, в което ще бъде включено и тяхното професионално развитие.
- В областта на **уменията на възрастните (17)** Комисията, в тясно сътрудничество с държавите членки, определи необходимостта на ЕС от данни. Понастоящем се проучва дали тази необходимост от данни може да бъде обхваната от проучване, насочено към измерването на уменията на възрастните, което е в процес на подготовка от ОИСР, или трябва да бъде разработено ново проучване за ЕС.
- В областта на **гражданските умения (7)** Комисията осъществява сътрудничество с държавите-членки за определяне на необходимостта от данни и за изготвяне на европейски модул като част от предстоящото Международното проучване на гражданското образование (ICCS), което ще бъде проведено през 2008/2009 г., с цел да отговори на потребностите, свързани с образованието за активно гражданско общество.

Ясно е, че съгласуваността на статистическата инфраструктура и възможността държавите да осигуряват сравними данни зависи от участието на всички държави-членки в проучванията, координирани от други международни организации. Комисията ще работи доколкото е възможно на този етап за това данните да бъдат изготвени в съответствие с насоките на Кодекса за дейността на европейската статистика, които ще бъдат използвани и при оценяването на качеството на резултатните данни.

---

⁴⁶ „Европейският показател за езикови умения“ COM (2005 г.) 356 1/8 2005 г.

⁴⁷ Заключения на Съвета относно европейския показател за езикови умения (2006/C 172/01).

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Съветът се приканва:

- Да одобри рамката от показатели за измерване на напредъка, постигнат при осъществяването на целите от Лисабон и по-специално
- Да изрази постоянната си и пълна подкрепа за разработването на новите показатели, необходими за съгласуваната рамка;
- Да насърчи подобряването дейността по събирането на данни от ЕСС, като процесът трябва да продължи в тясно сътрудничество с държавите-членки посредством съответните статистически работни групи.

Държавите членки се приканват:

- Да участват пълноценно в разработването на новите показатели, определени в настоящата рамка, както и да оказват съдействие на Комисията, така че осъществяването на тези проучвания да бъде гарантирано.

Комисията:

- Ще представи на Съвета предложения за подробни проучвания преди започването на основните нови проучвания.
- В началото на 2007 г. ще докладва пред Съвета по напредъка, осъществен в подготовката на европейско проучване на чуждоезиковата подготовка на младите хора, с цел Съветът да направи своите заключения относно следващите стъпки.
- През 2008 г. ще докладва пред Съвета по изпълнението на съгласуваната рамка от показатели и участието на държавите-членки в разработването на нови показатели за задоволяване на потребностите на ЕС от данни.
- В сътрудничество с държавите-членки ще започне работа по възможностите за създаване на модел за сравнение на ЕС – най-малко 2 % от БВП да бъдат инвестирани до 2015 г. в модернизация на сектора на висшето образование.
- До 2010 г. ще докладва пред Съвета по изпълнението в ЕС и в държавите-членки на петте европейски модела за сравнение и ще направи предложения относно ролята на моделите за сравнение след 2010 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ

СПИСЪК ОТ 29 ПОКАЗАТЕЛЯ, ИЗПОЛЗВАНИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА ОСЪЩЕСТВЕНИЯ ДО МОМЕНТА (2003–2006 Г.) НАПРЕДЪК В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО И ОБУЧЕНИЕТО

(Показателите, използвани за измерване на 5-те образователни модела за сравнение са отбелязани с потъмнен шрифт)

1. Възраст на учителите (% на учителите на възраст над 50 години в основното и средно училище)
2. Брой на младите хора
3. Съотношение ученици/учителски персонал
4. **Завършване на горното ниво на средното образование**
5. **% на учениците с ниска четивна грамотност (PISA)**
6. четивни способности на 15-годишните (PISA)
7. познания по математика на 15-годишните (PISA)
8. познания в областта на точните науки на 15-годишните (PISA)
9. Участие в образованието и обучението на хора с начална ниска квалификация
10. Дял на студентите по математика, точни науки и технологии спрямо всички студенти
11. Завършили математика, точни науки и технологии като % от всички завършили
12. **Общ брой на завършилите математика, точни науки и технологии в третата образователна степен (ръст)**
13. Брой на завършилите математика, точни науки и технологии на 1000 души от населението
14. Обществени разходи за образование
15. Частни разходи за образователни институции
16. Разходи на предприятията за непрекъснато професионално образование
17. Общо разходи за образователни институции на ученик в СПС (стандарт на покупателна способност)
18. Общо разходи за образователни институции на ученик спрямо БВП

19. **Участие в процеса на учене през целия живот, население на възраст между 25–64 години, всички, долна граница**
20. Участие в непрекъснатото професионално образование, всички учебни заведения
21. Участие в непрекъснатото професионално образование, учебни заведения
22. Процент на участие в образованието, учащи се на възраст между 15–24 години
23. **Дял на рано напусналите училище сред населението на възраст между 18–24 години**
24. Разпределение на учениците по брой на изучаваните чужди езици
25. Среден брой чужди езици, изучавани от ученик
26. Вътрешна/външна мобилност на учителите и инструкторите, програмите Erasmus и Leonardo
27. Вътрешна/външна мобилност на студентите по програмата Erasmus и обучаващите се по програмата Leonardo
28. Чуждестранни студенти в третата образователна степен като % от всички записани студенти, по националности
29. Процент на студентите от страната на произход, записани в чужбина